

FUNDACIÓ////CARULLA

mūtāre territori

UNA BIBLIOTECA PER A UN POBLE EN MOVIMENT

10 de maig de 2025

10 h a 13 h

Centre cívic d'Ulldemolins
Ulldemolins

#laculturatransforma

AJUNTAMENT
ULLDEMOLINS

AFA Montsant
Ulldemolins

Una biblioteca per a un poble en moviment

Jornada Mutare

Dissabte 10 de maig de 2025

Versió resumida de l'informe de resultats

Mutare al territori

Mutare és un espai de diàleg, reflexió i acció sobre com la cultura transforma la societat. És un espai d'intel·ligència col·lectiva que proposa continguts i eines per fer que els projectes culturals i educatius incrementin la seva capacitat de millorar la vida de les persones.

En aquest marc, Mutare al territori és una metodologia que permet identificar reptes socials en un territori concret amb l'objectiu de resoldre'ls en comunitat des de les arts i la cultura, connectant els agents socials i culturals.

Mutare Ulldemolins: el repte

Volem recuperar la biblioteca del poble, ubicada al centre cívic, que fa més de 10 anys que està tancada. El centre cívic, també, que acull el cafè del poble, un establiment que ha jugat i ha de jugar un paper cabdal en la vida social del municipi.

Plantegem el repte de **promoure un procés participatiu on tota la comunitat decideixi com ha de ser l'espai i quin servei haurà de prestar la biblioteca per tal de convertir-la en l'epicentre cultural del municipi.**

Ulldemolins és un poble en moviment que manté una vida social i econòmica activa, que té emprenedors i emprenedores que porten el nom del poble arreu, que compta amb una desena d'entitats que s'arromanguen quan cal treballar plegats i uns atractius culturals i naturals únics. L'Ajuntament d'Ulldemolins és l'administració local encarregada de prestar els serveis bàsics del municipi i responsable del manteniment i dinamització dels equipaments municipals.

L'Antic Museu de Verdú | Associació Alba

El 19 de novembre de 2022, l'Associació Alba i la Fundació Carulla van organitzar una jornada Mutare Territori a Verdú, per tal de convertir l'antic Museu de Joguines i Autòmats en un espai cultural inclusiu.

Dos anys i mig després, l'[Espai Verdú](#) és un espai cultural comunitari, ple de vida i d'activitats. Des d'Alba, la Xènia Boleda Queralto va compartir les claus per transformar un equipament cultural en un espai comunitari:

- 1. Espai polivalent** | Que sigui un espai flexible i acollidor, adaptable a les diferents activitats, amb mobiliari que es pugui moure fàcilment.
- 2. Escolta activa i activitats amb sentit** | Escoltar molt bé a la gent per oferir activitats que tinguin sentit per a la comunitat.
- 3. Treball conjunt amb associacions i entitats locals** | Conèixer totes les entitats i totes les associacions locals, per saber quines activitats organitzen i no solapar-nos, i fer un treball conjunt. Unir esforços és molt potent perquè les coses surtin bé i la gent hi participi i vulgui venir a l'espai.
- 4. Identificar persones referents** | Aquelles persones del poble que tenen més influència i que poden arrossegar gent a fer les activitats.
- 5. Compartir mirada comunitària amb tot l'equip** | És molt important que tot l'equip comparteixi aquesta mirada comunitària. D'aquesta manera, la feina serà molt més fàcil i fluirà molt més.
- 6. Crear un grup motor** | Amb perfils diversos segons les necessitats del projecte (una persona d'una associació, una professora de l'escola...). Així poden sortir moltes idees, des de les diferents visions.
- 7. Retroalimentació i valoració constant** | Les necessitats del poble canvien, i per això és important fer aquesta valoració, per exemple, amb qüestionaris d'avaluació després de cada activitat i des de la conversa amb la gent del poble.
- 8. Suport i treball amb l'Ajuntament** | Estem oferint propostes que beneficien el poble, per això està bé que l'Ajuntament doni suport, a nivell econòmic o col·laborant amb altres coses.
- 9. Paciència i constància** | No voler veure el resultat ràpid. El treball comunitari requereix picar molta pedra i constància. Potser al principi a les activitats no acudeix molta gent, però a mesura que va passant el temps van venint més a l'espai.

Resultats de la jornada

1. Escrivint un nou relat

Davant grans fulls en blanc, es va proposar a les persones participants que continuessin el relat que arrencava amb els següents peus:

- ✧ Hi havia una vegada una biblioteca buida en un poble en moviment, fins que un dia es va començar a omplir de vida...
- ✧ Hi havia una vegada un grup d'entitats i persones d'un poble que es van reunir per pensar com podien impulsar la cultura i el lleure, aprofitant un equipament municipal que no s'estava fent servir. Es van posar d'acord en...
- ✧ Després de 5 anys, les persones que s'havien reunit per dissenyar l'ús de la biblioteca i el centre cívic es van tornar a ajuntar. I van començar a compartir el que havia passat i com era, avui, la vida de l'equipament...

I aquest relat, el vam escriure juntes.

Hi havia una vegada una biblioteca buida en un poble en moviment, fins que un dia es va començar a omplir de vida...

... i de rialles, i de coneixement i d'idees que es podien materialitzar.

Un dia de primavera, plujós, un xàfec va fer córrer petits i grans a axoplugar-se a un lloc càlid i acollidor. Aquell dia va ser un punt de trobada de petits, mitjans i grans. De mares, pares, avis, nens i nenes, joves i no tan joves.

Es va obrir la porta i la gent hi va entrar a veure quins llibres hi havia, i varen començar a parlar i llegir i fer altres activitats.

Van començar a obrir uns dies a la setmana i la gent d'aquell poble hi podia anar a llegir, a fer consultes per Internet, a estudiar, a demanar llibres en préstec... a relacionar-se. Va acabar sent i sensibilitzant un punt d'unió entre diverses generacions, col·lectius i entitats.

Era una biblioteca petita, calia crear xarxa amb altres biblioteques i ho van fer.

A través de diferents idees i somnis de la gent es van començar a fer activitats participatives per a tothom, amb activitats diverses cada setmana:

- **Una trobada amb un il·lustrador i una escriptora va omplir el temps de tarda de nens i nenes.**
- **Eixarts, la revista, es va transformar en un moviment cultural del poble.**
- **...**

I, en conseqüència, va suposar un punt d'inflexió pel repoblament i va significar un canvi en el dia a dia del poble.

Hi havia una vegada un grup d'entitats i persones d'un poble que es van reunir per pensar com podien impulsar la cultura i el lleure, aprofitant un equipament municipal que no s'estava fent servir. Es van posar d'acord en...

... obrir la biblioteca i crear un espai polivalent i obert al poble; un espai innovador en què tothom hi pogués participar.

Van estar d'acord en què era el millor lloc on trobar-se tots plegats, obrint la biblioteca a qualsevol oportunitat d'oferir cultura en totes les seves accepcions (analògica i digital). Un espai dinàmic i viu amb activitats diverses relacionades amb la cultura, l'art i la ciència, obert a gent de totes les edats.

I es van organitzar per impulsar i cohesionar l'espai, treballant juntes:

- Dissenyant les activitats de manera compartida.
- Establint torns entre les entitats per assegurar un calendari d'obertura constant.
- Trobant una persona que dinamitzés l'espai a través d'un grup de treball representatiu de totes les entitats del poble.
- Incentivant i implicant els joves i les persones més grans del poble per omplir l'espai de vida.
- Fent xarxa, amb la biblioteca com a nucli on compartir inquietuds, necessitats, material...

D'aquesta manera, la biblioteca va esdevenir el centre cultural neuràlgic del poble, amb el compromís de totes les entitats.

Després de 5 anys, les persones que s'havien reunit per dissenyar l'ús de la biblioteca i el centre cívic es van tornar a ajuntar. I van començar a compartir el que havia passat i com era, avui, la vida de l'equipament...

Van compartir que l'equipament havia esdevingut un centre cultural i cívic viu i ple d'activitats diverses segons els interessos.

La gent del poble – i dels pobles del voltant –per fi tenia un espai de reunió, creació i intercanvi cultural on petits i grans compartien grans estones plegats, es coneixen millor. S'havien unit diferents mons.

També es coneixia més el poble. L'espai era una font molt viva i activa de cohesió, dinamització i conservació de la memòria d'Ulldemolins i la seva gent.

A més a més, dotava de recursos culturals, artístics i científic-tecnològics a associacions, centres educatius i població general. Un orgull per al poble!

Estaven contents del que havien aconseguit, però van coincidir en què havien de seguir treballant per a implicar la gent i que la biblioteca segueixi funcionant, anant adaptant aquest espai a cada moment.

2. Com construir una biblioteca per a un poble en moviment

Mitjançant les dinàmiques de cocreació proposades, es van identificar:

- Necessitats culturals i de lleure del municipi a les que cal donar resposta.
- Tipus d'activitats que es poden fer a la biblioteca i al centre cívic i agents implicats.

Principals necessitats culturals i de lleure del municipi:

Les necessitats identificades pels grups de treball es poden resumir de la següent manera:

1. Biblioteca i cultura del coneixement:

- Lectura i accés a llibres: préstec, club de lectura, contacontes, bibliobús, intercanvi de llibres, reutilització.
- Espais d'estudi i treball: aula d'estudi, coworking, lloc de treball amb internet i ordinadors gratuïts.
- Espai documental: arxiu de memòria històrica, patrimoni natural i cultural, consulta de documents locals.
- Tallers i formació: alfabetització digital per a gent gran, llengua, escriptura, lectura, coneixement del territori.
- Vincles educatius: reforç escolar, relació escola-territori, activitats extraescolars.

2. Cultura, arts i creació:

- Activitats culturals: exposicions, conferències, xerrades, cinefòrums, documentals, música en viu.
- Cultura popular: pandero, gralla, majorals, tradicions locals.
- Tallers artístics: pintura, dansa, fotografia, concursos culturals i creatius (dibuix, textos).
- Espai per artistes locals: exposicions d'artistes del Priorat.

3. Espais de lleure i socialització:

- Jocs i activitats lúdiques: jocs de taula, jocs de rol, cafès tertúlia, espai casino, gimnàs.
- Espai intergeneracional i acollida: per a trobades, per a nouvinguts, refugi climàtic, socialització.

- Activitats a la natura: rutes guiades, tallers, punt d'informació del parc natural.

4. Equipaments i gestió comunitària:

- Centre cívic obert i actiu: programació estable i ben difosa, punt de trobada per a entitats i associacions.
- Espais formatius i de reunió: xerrades d'interès, reunions d'entitats, dinàmiques de grup.

5. Infraestructures i serveis:

- Connexió a internet gratuïta.
- Ordinadors públics.
- Mobiliari adequat per a estudi i treball.
- Bon sistema de comunicació i difusió d'activitats.
- Vinculació amb la Xarxa de Biblioteques de Catalunya.

Activitats proposades:

Des de l'anàlisi de les activitats proposades pels grups de treball, es poden establir les bases d'un **PLA D'ACCIÓ CULTURAL I COMUNITARI D'ULLDEMOLINS**, amb l'espai de la biblioteca com a centre neuràlgic.

Objectiu general del pla:

Dinamitzar la vida cultural, educativa i comunitària d'Ulldemolins mitjançant un programa integrat d'activitats que afavoreixin la participació ciutadana, la transmissió de valors i coneixements, i la posada en valor del patrimoni local, comptant amb la biblioteca com a nucli central.

Eixos estratègics:

- 1 Espais de coneixement, formació i lectura.
- 2 Tallers, xerrades i formació per a totes les edats.
- 3 Espais socials, intergeneracionals i de trobada.
- 4 Creació artística i cultural participativa.
- 5 Recuperació i transmissió del patrimoni cultural
- 5 Coneixement i posada en valor de l'entorn natural.

Exemples d'accions per al desplegament dels eixos estratègics:

Espais de coneixement, formació i lectura

Exemples d'accions:

1. Obrir la biblioteca com a centre dinamitzador amb: club de lectura, suport escolar, jocs intergeneracionals, lectura de premsa, préstec de llibres i audiovisuals.
2. Fomentar el préstec de llibres mitjançant donacions, col·laboracions i vinculació amb la Xarxa de Biblioteques de Catalunya.
3. Impulsar activitats de lectura creativa: contacontes, llibrefòrums, tallers literaris, presentacions.
4. Activar el bibliobús com a suport a la manca d'equipament propi.

Agents implicats: Ajuntament, Xarxa de Biblioteques, escola, població, entitats culturals, Consell Comarcal, biblioteca de Falset.

Tallers, xerrades i formació per a totes les edats

Exemples d'accions:

1. Desenvolupar tallers de creixement personal, manualitats, dansa, llengua, tecnologia.
2. Programar xerrades temàtiques amb entitats i formadors locals.
3. Fomentar espais de formació comunitària (per a i des de la gent del poble).
4. Crear un espai formatiu de noves tecnologies per a la gent gran i llengua per a nouvinguts.

Agents implicats: Ajuntament, entitats, Consell d'entitats, voluntariat local.

Espais socials, intergeneracionals i de trobada

Exemples d'accions:

1. Crear un espai de trobada i reunió, que sigui, també, refugi climàtic.
2. Dinamitzar un Ateneu del poble amb activitats lúdiques i culturals: jocs de taula, cafè tertúlia...
3. Organitzar concerts locals i trobades amb artistes del Priorat.

Agents implicats: Ajuntament, entitats i associacions.

Creació artística i cultural participativa

Exemples d'accions:

1. Crear un espai participatiu artístic: concursos de dibuix, fotografia, cartells, música, dansa.
2. Crear un cor o esbart dansaire popular.
3. Vincular l'activitat creativa a les festivitats i difusió cultural.

Agents implicats: Ajuntament, entitats, associacions, comerços, població activa.

Recuperació i transmissió del patrimoni cultural

Exemples d'accions:

1. Promoure la cultura popular: danses tradicionals, cançoner local.
2. Crear un arxiu de memòria històrica amb relats de la gent gran.
3. Fomentar l'intercanvi intergeneracional entre infants, joves i avis i àvies.
4. Col·laborar amb entitats de memòria històrica i noves generacions.

Agents implicats: Gent gran, escola, ciutadania, entitats locals, voluntariat.

**Eix
6**

Coneixement i posada en valor de l'entorn natural

Exemples d'accions:

1. Desenvolupar un "Espai Natura" amb tallers sobre fauna, agricultura, i medi ambient.
2. Oferir guies de rutes i senders del Parc Natural amb suport d'entitats excursionistes.
3. Crear un punt d'informació naturalista al poble i fer-lo visible a la xarxa.

Agents implicats: Ajuntament, Parc Natural, agrupacions excursionistes, revista Eixarts.

Aquest pla vol servir com a full de ruta per transformar la vida cultural d'Ulldemolins des d'una mirada comunitària i participativa, comptant amb l'equipament on s'ubica la biblioteca com a centre neuràlgic.

Les propostes recollides destaquen la necessitat de treballar en xarxa entre institucions i entitats per fer realitat aquest nou espai de vida compartida.

//// Comunitat Mutare

Ets transformador o transformadora?

Apunta't al butlletí de la Fundació Carulla i estigues al dia de les nostres activitats, convocatòries i totes les novetats de Mutare!

<https://fundaciocarulla.cat/mutare/>